

Danas, kad se širom svijeta prvi put obilježava UN-ov međunarodni dan borbe protiv korupcije, podružnice TI-a pojačati će pritisak na vlade i parlamente da ratificiraju UN-ovu Konvenciju protiv korupcije.

Da bi konvencija stupila na snagu, potrebno je da ju ratificira 30 zemalja, a do sada je to učinilo tek 12 zemalja.

Dan borbe protiv korupcije nudi mogućnost i izazov onima koji imaju političku moć da slome utjecaj korupcije, i da sudjeluju zajedno s javnošću u potpori antikorupcijskim mjerama koje mogu vidljivo "očistiti" politički život.

Sudeći po novim istraživanjima javnog mnijenja koja je danas objavio Transparency International (TI) obilježavajući UN-ov međunarodni dan borbe protiv korupcije, javnost širom svijeta promatra političke stranke kao instituciju koja je najviše pogođena korupcijom.

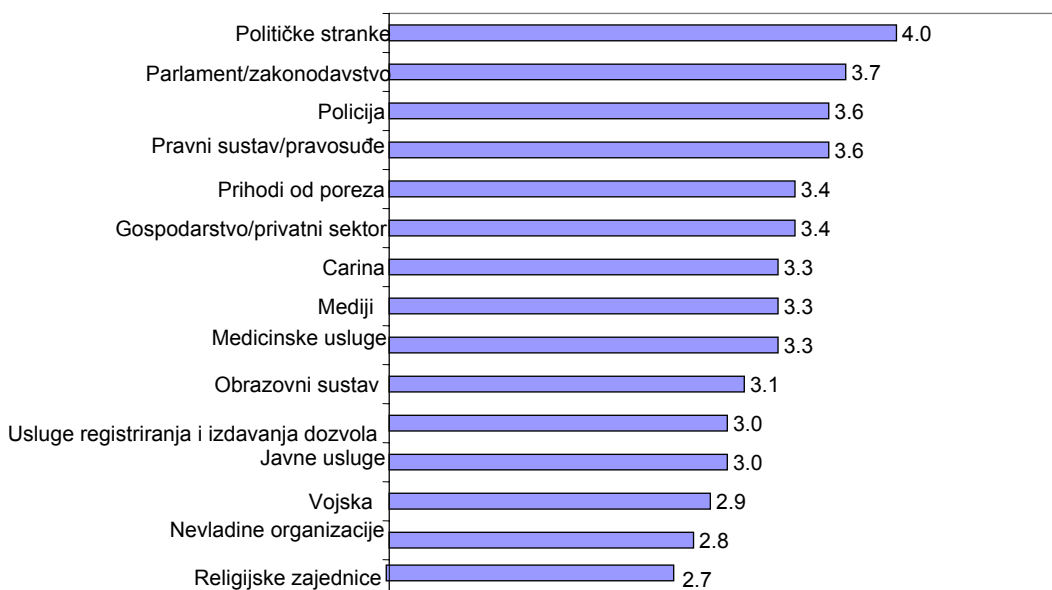
No bitno je istaći da političke stranke nisu institucije koje su u shvaćene kao najkorumpiranije u svim državama. Prema Globalnom barometru korupcije Transparency Internationala za 2004. godinu ispitanici u Argentini, Indoneziji, Južnoj Koreji, Tajvan i Ukrajini ocijenili su parlament i zakonodavstvo korumpiranima u istoj, ako ne i u većoj, mjeri, od političkih stranaka. Dok u Kamerunu, Gruziji, Gani, Gvatemali, Keniji, Maleziji, Meksiku, Moldova, Nigeriji, Pakistanu, Filipinima, Rusiji, Južnoj Africi i Ukrajini, na **policiju** je ukazano kao na najkorumpiraniju instituciju. U Afganistanu, **Hrvatskoj**, Makedoniji i Venezueli, **pravosuđe** i **pravni sustav** su identificirani institucijom koja je najviše ugrožena korupcijom.

U 36 od 62 zemlje uključe u istraživanje, političke stranke su u javnosti procijenjene kao institucija koja je najviše pogođena korupcijom. Na skali vrijednosti od 1 (potpuno bez korupcije) do rezultata 5, koji označava ekstremnu korumpiranost, širom svijeta političke stranke su najlošije rangirane, sa rezultatom 4.0; najlošiji je u Ekvadoru, a iza njega slijede Argentina, Indija i Peru. Istovremeno, javnost je ocijenila političku korupciju kao izuzetno ozbiljan problem, i izjasnila se da zamijećena korupcija više utječe na politički život nego na poslovni ili privatni život.

Prema globalnom barometru korupcije Transparency Internationala za 2004. godinu, nakon političkih stranaka, kao slijedeća najkorumpiranija institucija širom svijeta ocijenjeni su parlamenti, a slijede ih policija i pravosuđe. Anketa je uključila više od 50000 ispitanika u 64 zemlje a za TI proveo ju je Gallup International kao dio njegove *Voice of the People* ankete u razdoblju od lipnja do rujna 2004. godine.

Sektori i institucije najviše ugrožene korupcijom

(1 – bez korupcije, 5 – ekstremno korumpirane)

Nacionalne institucije i sektori* – korumpirani ili “čisti”?

<i>Do koje mjere promatrate sljedeće sektore ugrožene korupcijom? (1: potpuno bez korupcije, 5: iznimno korumpirano)</i>	Političke stranke	Parlament/zakonodavstvo	Zakonodavni sustav/pravosuđe	Policija	Gospodarstvo/privatni sektor	Prihodi od poreza	Carina	Mediji	Medicinske usluge	Obrazovni sustav	Usluge registriranja i izdavanja dozvola	Javne usluge	Vojska	Nevladine organizacije	Religijske zajednice
Afganistan	3.1	2.9	3.4	3.0	2.9	3.0	3.3	2.6	2.8	2.5	2.9	3.0	3.0	2.9	2.2
Albanija	2.9	3.0	3.2	3.1	3.5	3.5	3.7	2.2	3.3	2.1	2.7	2.4	2.0	1.8	1.9
Argentina	4.6	4.6	4.3	4.4	3.7	3.6	4.2	3.5	3.3	3.1	3.8	3.7	3.4	2.9	3.0
Austrija	3.3	2.8	2.6	2.8	2.9	2.7	2.6	2.8	2.4	2.3	2.5	2.4	2.5	2.4	2.5
Bolivija	4.5	4.3	4.0	4.2	3.2	3.6	4.2	2.8	3.0	3.0	3.0	3.0	3.6	2.7	2.2
Bosna i Hercegovina	4.3	4.1	4.0	3.9	3.8	3.3	4.0	3.1	3.8	3.5	3.1	2.7	2.3	2.5	2.5
Brazil	4.5	4.3	4.2	4.4	3.8	4.2	3.9	3.6	3.9	3.9	3.6	3.8	3.4	3.0	3.0
Bugarska	4.3	4.2	4.3	3.8	3.7	3.5	4.5	3.0	3.8	3.3	3.6	2.8	2.7	2.9	2.6
Kamerun	3.5	3.3	4.0	4.3	3.5	3.9	4.3	3.3	3.6	3.5	3.4	3.2	3.5	2.5	2.1
Kanada	3.8	3.5	3.2	2.8	3.0	3.1	2.6	3.2	2.7	2.6	2.5	3.0	2.6	2.6	2.6
Kostarika	4.5	4.3	4.0	4.2	3.8	4.3	4.1	3.6	4.4	3.8	3.5	4.1	0.0	3.6	4.2
Hrvatska	3.6	3.6	3.8	3.3	3.5	3.5	3.3	3.1	3.6	3.0	3.5	3.1	2.7	2.4	2.6
Ceška Republika	3.9	3.5	3.5	3.8	3.1	2.9	3.4	2.9	3.0	2.6	2.3	2.1	2.8	2.6	2.2
Danska	2.6	2.2	1.9	1.9	2.3	1.7	1.7	2.6	2.0	1.7	1.5	1.7	1.9	2.1	1.9
Ekvador	4.9	4.8	4.5	4.3	3.2	3.5	4.4	3.0	3.3	3.5	4.3	3.7	3.6	3.1	2.8
Estonija	3.5	3.1	3.1	2.9	3.1	2.5	3.0	2.8	2.7	2.4	2.9	2.4	2.0	2.8	1.7
Finska	3.0	2.6	2.0	1.7	2.7	2.0	1.6	2.9	1.9	1.6	1.6	2.0	1.6	2.0	2.3
Francuska	4.1	3.4	3.3	3.1	3.5	2.5	2.7	3.5	2.2	2.0	2.2	2.2	2.3	2.5	2.2
Gruzija	3.5	3.4	3.8	4.2	3.3	3.9	3.9	2.7	3.6	3.3	3.4	3.0	2.9	2.7	2.0
Njemačka	3.9	3.2	2.8	2.5	3.3	2.9	2.6	3.1	2.7	2.5	1.9	2.6	2.5	2.7	2.5
Gana	3.7	3.0	3.7	4.5	3.3	3.7	4.3	2.8	3.3	3.5	3.3	3.8	2.4	2.6	2.6
Grčka	3.8	3.0	3.1	3.2	3.0	3.7	3.3	3.5	4.0	2.8	2.8	3.0	2.2	2.4	2.7
Gvatemala	4.2	4.1	4.1	4.2	3.9	4.1	4.1	3.7	3.8	3.8	3.7	3.9	3.8	3.6	3.2
Hong Kong	3.0	2.5	2.5	3.0	3.2	2.1	2.5	3.0	2.1	2.2	1.8	2.0	2.0	2.4	2.0
Island	3.1	2.5	2.2	2.0	3.0	1.7	2.1	2.9	2.0	1.7	1.8	2.4	0.0	1.9	1.7
Indija	4.6	4.0	4.0	4.5	2.9	3.4	3.9	2.7	3.8	3.8	3.7	3.5	1.9	2.7	2.7
Indonezija	4.4	4.4	4.2	4.2	3.7	4.0	4.3	2.6	3.0	3.2	3.7	3.1	3.3	2.4	1.8
Irska	3.9	3.2	3.3	3.1	3.1	3.0	2.3	2.8	2.8	2.2	2.0	2.3	2.1	2.2	2.8
Izrael	4.3	4.1	2.7	3.0	3.1	3.3	3.1	3.1	3.1	2.7	3.1	3.2	2.3	3.2	3.8
Italija	4.2	3.7	3.2	2.5	3.5	3.5	2.8	3.3	3.4	2.5	3.5	2.9	2.4	2.4	2.2
Japan	4.3	3.7	3.1	3.9	3.3	3.4	3.0	3.3	3.7	3.1	2.6	3.0	3.0	2.9	3.6
Kenija	4.1	4.0	3.8	4.3	3.7	3.9	4.0	2.7	3.5	2.9	3.9	3.4	3.0	2.9	2.5
Koreja (južna)	4.4	4.5	3.6	3.8	3.4	3.4	3.7	3.6	3.4	3.5	2.5	2.5	3.4	2.8	3.1
Kosovo	3.0	2.4	2.9	1.9	3.1	2.7	3.5	2.3	3.5	2.6	2.8	3.1	1.4	2.3	1.5
Litva	4.2	4.0	4.1	4.0	3.7	3.5	4.1	3.1	3.6	3.0	3.1	2.3	2.5	2.4	2.0
Letonija	4.2	4.2	4.2	4.1	3.5	3.5	4.3	3.2	3.8	3.0	2.9	2.7	2.4	2.8	2.3
Luksemburg	2.9	2.4	2.5	2.4	2.7	2.2	2.2	2.6	2.1	2.0	2.0	2.0	1.9	2.1	2.4
Makedonija	4.2	4.1	4.3	3.8	3.8	3.6	4.2	3.3	4.2	3.8	3.1	3.0	2.7	3.0	3.0
Malezija	3.5	3.0	2.9	3.8	3.1	2.6	3.4	2.4	2.2	2.3	3.2	2.2	2.3	2.4	2.0
Meksiko	4.5	4.2	4.3	4.5	3.7	4.0	4.0	3.6	3.5	3.4	3.8	3.7	3.2	3.3	3.1
Moldova	4.1	4.1	4.1	4.3	3.7	3.8	4.3	3.0	3.9	3.6	3.8	2.8	2.9	2.8	2.1
Nizozemska	2.8	2.6	2.6	2.7	3.0	2.5	2.6	3.0	2.2	2.1	2.3	2.6	2.4	2.4	2.3
Nigerija	4.5	4.2	3.8	4.8	3.4	3.8	4.0	3.0	3.1	3.8	3.3	3.5	3.9	2.7	2.4
Norveška	3.1	2.7	2.3	2.3	3.4	2.1	2.3	3.2	2.4	2.0	2.0	2.4	2.4	3.0	3.4
Pakistan	4.1	4.0	4.1	4.4	3.7	4.0	3.9	3.5	3.8	3.6	3.9	3.8	3.3	3.3	3.1
Peru	4.6	4.5	4.5	4.5	3.9	4.1	3.8	4.2	3.9	4.0	4.2	3.9	4.2	3.9	2.8
Filipini	4.1	4.1	3.6	4.2	3.4	3.8	3.9	2.8	3.2	3.3	3.6	3.3	3.4	2.9	2.1
Poljska	4.2	4.1	4.0	3.9	3.8	3.5	3.1	3.4	4.1	3.5	3.7	3.1	3.1	3.3	3.1
Portugal	3.9	3.4	3.5	3.4	3.4	3.9	2.9	3.2	3.3	3.0	2.7	2.9	2.7	3.1	2.8
Rumunjska	4.2	4.0	4.1	3.8	3.7	2.9	4.2	2.6	3.9	3.3	3.4	2.5	2.4	2.7	2.2
Rusija	3.8	3.7	3.7	4.0	3.6	3.4	3.5	3.4	3.4	3.5	3.2	2.7	3.4	2.7	2.1
Singapur	1.9	1.6	1.7	1.7	2.4	1.6	1.8	2.0	1.6	1.6	1.5	1.5	1.7	2.2	2.0
Južna Afrika	3.8	3.4	3.4	3.8	3.2	2.9	3.1	2.8	3.4	3.2	3.5	3.0	2.9	2.9	2.3
Španjolska	3.8	3.2	3.4	2.9	3.5	3.4	3.0	3.6	2.6	2.7	2.9	3.0	2.7	2.5	3.0
Švicarska	3.2	2.8	2.3	2.3	3.0	2.7	2.3	3.1	2.3	2.1	2.1	2.3	2.4	2.4	2.3
Taiwan	4.0	4.1	3.4	3.3	2.9	2.9	3.5	2.7	2.5	2.7	1.8	3.1	3.3	1.9	2.5
Turska	4.0	3.8	3.9	4.0	4.1	4.2	4.1	3.8	4.1	3.9	3.8	4.1	3.1	3.5	3.3
Ukrajina	4.3	4.3	4.2	4.3	4.0	4.2	4.3	3.4	4.1	3.9	3.4	3.0	3.1	3.0	2.0
Velika Britanija	3.4	3.2	3.0	2.8	3.0	2.6	2.5	3.3	2.4	2.4	2.2	2.3	2.5	2.6	2.6
Urugvaj	4.3	4.1	3.9	4.2	3.6	3.3	4.2	3.4	3.3	3.1	3.0	3.1	3.5	2.6	3.1
SAD	3.6	3.3	3.3	2.9	3.0	3.2	2.6	3.5	3.0	2.8	2.2	2.9	2.5	2.6	2.5
Venezuela	4.1	4.2	4.3	4.2	3.8	3.9	3.9	4.0	4.0	3.9	3.8	3.6	3.6	3.5	3.3
Ukupno	4.0	3.7	3.6	3.6	3.4	3.4	3.3	3.3	3.3	3.1	3.0	3.0	2.9	2.8	2.7

Izvor: Transparency International Global Corruption Barometer 2004

*Sektori su navedeni slijeva nadesno prema njihovim globalnim rezultatima. Označena polja ukazuju na najviše rangiranu instituciju/sector za svaku državu/teritorij.

Veća i manja koruptivna djela: koja su veći problem?

Širom svijeta, veća koruptivna djela ili politička korupcija (korupcija na najvišoj društvenoj razini, od vladajućih elita i najvećih tvrtki) identificirana je kao vrlo velik problem kod 57% ispitanika. Manji broj ispitanika (45%) manja koruptivna djela ili administrativna korupciju (korupcija u svakodnevnom životu običnih ljudi, poput mita plaćenog za izdavanje dozvola ili prometne prekršaje) označio je kao vrlo veliki problem. Unatoč tome, i veća i manja koruptivna djela ocijenjena su kao značajna prepreka; 8 od 10 ispitanika navodi ih kao velik ili prilično veliki problem u svojoj zemlji.

Cobus de Swardt komentira: "Politička korupcija je podmukao zločin, sa komponentama ponude i potražnje. Međunarodna gospodarska zajednica, kao i izabrani dužnosnici, moraju prihvatiti odgovornost za značajnu brigu izraženu u cijelom svijetu i štetu koju je prouzrokovala korupcija".

Kakav učinak ima korupcija na mene i moju zemlju?

Razlike između razvijenih zemalja i onih u razvoju posebno izlaze na vidjelo kad se ispitanike pita o utjecaju korupcije na privatni i porodični život. Utjecaj korupcije smatra se vrlo slabim u razvijenim zemljama, s izuzetkom Kanade, Grčke, Hong Konga, Izraela, Tajvana i SAD-a, gdje su 4 od 10 ispitanika rekli da korupcija utječe na njihov osobni život u umjerenom ili velikom mjeri. Veliki negativni utjecaj korupcije na privatni život zamijetio je jedan od tri ispitanika u Boliviju, BiH, Brazilu, Ekvadoru, Gani, Indiji, Keniji, Meksiku, Pakistanu, Peruu, Filipinima i Turskoj.

Učinak korupcije na politički život izaziva veću zabrinutost nego učinak korupcije na osobni/obiteljski život ili gospodarsko okruženje. U Zapadnoj Europi, 5 od 10 ispitanika u Francuskoj, Grčkoj, Irskoj i Italiji smatra da korupcija ima značajan utjecaj na politički život u njihovoj zemlji. U Nizozemskoj, primjerice, to smatra samo jedan od 10 ispitanika.

U Srednjoj i Istočnoj Europi, polovica ili više od polovice ispitanika u Bosni i Hercegovini, Bugarskoj, Češkoj Republici, Litviji, Letoniji, Moldovi, Poljskoj, Rumunjskoj i Ukrajini vjeruje da korupcija ima velik utjecaj na politički život. Od afričkih zemalja uključenih u ispitivanje, Nigerijci iskazuju najjače uvjerenje da korupcija u velikom mjeri utječe na politički život, 6 od 10 ispitanika dijele to mišljenje. U Boliviji, Brazilu, Peruu, skoro osam od 10 ispitanika su uvjereni da korupcija ima utjecaja na politički život, a u Argentini i Meksiku šest od 10 a tri u Gvatemali i Venezueli. Drugdje u svijetu, gotovo dva od tri Izraelca, Južnokorejca i Tajvanca dijele mišljenje da korupcija u velikom mjeri utječe na politički život.

Utjecaj korupciju na sfere života u državi

	Osobni i porodični život	Poslovno okruženje	Politički život
Uopće ne utječe	32%	13%	11%
U malom mjeri utječe	23%	19%	15%
U umjerenom mjeri utječe	23%	30%	26%
U velikom mjeri utječe	20%	33%	44%
Ne znam/ bez odgovora	3%	6%	5%

Izvor: Transparency International Global Corruption Barometer 2004

Javnost u Japanu, Singapuru i većini zapadnoeuropskih zemalja iskazuje dramatično malu brigu o utjecaju korupcije na poslovno okruženje, sa iznimkom Italije i Grčke, gdje otprilike pet od 10 ispitanika vjeruje da korupcija u velikom mjeri utječe na gospodarstvo. Među zemljama Srednje i Istočne Europe, ispitanici iz Bosne i Hercegovine te **Hrvatska** izražavaju najveću zabrinutost o utjecaju korupcije na poslovno okruženje. U Kamerunu, Gani i Keniji, a također i u Turskoj, Južnoj Koreji i Tajvanu, otprilike jedan od dva ispitanika smatra da korupcija u velikom mjeri utječe na gospodarstvo. U Brazilu i Peruu, skoro je šest od 10 ispitanika reklo da misli kako korupcija vrši velik utjecaj na gospodarstvo.

Tko daje mito?

U cijelom svijetu, 10% ispitanika je izjavilo da su članovi njihovog kućanstva, u prethodnih 12 mjeseci, morali dati mito. U Kamerunu, većina ispitanika je priznala da barem jedan od članova njihovog kućanstva dao mito tijekom prethodne godine. U zemljama Europske Unije, 11% Grka izjavilo je da je imalo slično iskustvo. Nasuprot tome, Južnoafrikanci su priznali davanje mita u najnižoj mjeri među svim razvijenim zemljama.

Iskustvo s podmićivanjem

Pitanje – U prošlih 12 mjeseci, da li ste vi ili netko tko živi u vašem kućanstvu dali mito, u bilo kojem obliku?	Više od 50%	Kamerun
	41% - 50%	---
	31% - 40%	Kenija, Letonija, Moldova, Nigerija
	21% - 30%	Albanija, Bolivija, Češka Republika, Ekvador, Gana, Filipini, Rumunjska, Rusija, Ukrajina
	11% - 20%	Bosna i Hercegovina, Brazil, Kostarika, Egipat, Grčka, Gvatemala, Indiji, Indonezija, Kosovo, Latvija, Meksiko, Pakistan, Peru
	5% - 10%	Argentina, Bugarska, Hrvatska , Estonija, Južna Koreja, Gruzija, Makedonija, Poljska, Turska, Urugvaj, Venezuela
	Manje od 5%	Austrija, Kanada, Danska, Finska, Francuska, Njemačka, Hong Kong, Island, Irska, Izrael, Italija, Japan, Luksemburg, Malezija, Nizozemska, Norveška, Portugal, Singapur, Južna Afrika, Španjolska, Švicarska, Tajvan, Velika Britanija, SAD
Odgovor – Da		

Izvor: Transparency International Global Corruption Barometer 2004

Da li javnost smatra da stanje s korupcijom postaje bolje ili gora?

Gledajući u budućnost, 45% ispitanika širom svijeta očekuje da će se razina korupcije povećati u slijedeće tri godine, a samo 17% očekuje da će opasti. Ti rezultati znače da se očekivanja ljudi širom svijeta nisu poboljšala od posljednjeg Globalnog barometra korupcije Transparency Internationala provedenog za 2003. godine.

Najpesimističnije države su Kostarika i Ekvador, gdje tri od četiri ispitanika očekuju porast korupcije. Indonezija je vrlo optimistična zemlja, dva od tri ispitanika očekuju smanjivanje korupcije u nekoliko idućih godina. Većina zemalja i teritorija Srednje i Istočne Europe izrazila je umjereni optimizam, a u Gruziji i na Kosovo izražen je djelomičan optimizam.

U pet latinskoameričkih zemalja, natprosječni postotak ispitanika izjavilo je da smatra da će se korupcija jako povećati u iduće tri godine. Od afričkih zemalja uključenih u istraživanje, Nigerijci su najpesimističniji, a Ganci najoptimističniji. Indijci su vrlo pesimistični, 8 od 10 Indijaca predviđa porast korupcije u slijedeće tri godine dok isto predviđa nešto manje od 6 (od 10) Pakistanaca. Sedam od 10 Filipinaca također je odgovorilo da smatra da će povisiti razina korupcije. Njemačka, Nizozemska, Norveška, Portugal i Švicarska su zemlje Zapadne Europe u kojima javnost očekuje porast razine korupcije u idućih nekoliko godina. Najoptimističnije zemlje su Grčka i Irska.

Kako će se korupcija izmijeniti u iduće tri godine?

Najveći pesimisti: biti će puno više korupcije		
	2004	2003
Ekvador	62%	bez odgovora*
Kostarika	61%	32%
Filipini	54%	bez odgovora*
Prosjek uzorka	21%	20%

Najveći optimisti: biti će puno manje korupcije		
	2004	2003
Indonezija	45%	14%
Gana	25%	Bez odgovora*
Gruzija	23%	1%
Prosjek uzorka	3%	5%

Izvor: Transparency International Global Corruption Barometer 2004

*Zemlje koje nisu bile uključene u Transparency International Global Corruption Barometer 2003.